

Διαδικασία ΔΙΙ_12: Επαλήθευση μακροχρόνιων υποχρεώσεων (πράξεις πλην ΚΕ)

1. Σκοπός

Σκοπός της διαδικασίας είναι η επιβεβαίωση της τήρησης των δεσμεύσεων του δικαιούχου μετά την ολοκλήρωση κάθε πράξης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας, προκειμένου η πράξη να διατηρήσει το δικαίωμα της συνεισφοράς των Ταμείων. Οι δεσμεύσεις αυτές (μακροχρόνιες υποχρεώσεις) περιλαμβάνονται στην Απόφαση Ένταξης ή/ και στην Απόφαση Ολοκλήρωσης της Πράξης.

2. Πεδίο εφαρμογής

Η διαδικασία αφορά σε ολοκληρωμένες πράξεις, οι οποίες περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές [άρθρο 65, παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060], συμπεριλαμβανομένων εκείνων των υποδομών που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας διαδικασίας, εξαιρούνται:

- ✓ οι πράξεις κρατικών ενισχύσεων (όλων των Ταμείων) (βλ. Διαδικασία ΔΙΙ_12_ΚΕ για πράξεις ΚΕ)
- ✓ οι πράξεις ΕΚΤ+ και ΤΔΜ (τύπου ΕΚΤ+)
- ✓ οι πράξεις που χρηματοδοτούνται από τα υπόλοιπα Ταμεία και δεν περιλαμβάνουν επένδυση σε υποδομή.

3. Θεσμικό Πλαίσιο

- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060: άρθρο 65
- ΥΑ 114947/29.11.2022 (Β' 6132) (Επιλεξιμότητα δαπανών)
- ΚΥΑ 5483/30.01.2023 (Β' 390) (Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων)

4. Περιγραφή

4.1 Εξέταση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων δικαιούχου

Σύμφωνα με το άρθρο 65 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, για πράξεις οι οποίες περιλαμβάνουν επένδυση σε υποδομή, η συνεισφορά των Ταμείων *επιστρέφεται* εάν, εντός πέντε (5) ετών από την τελική πληρωμή στο δικαιούχο ή της προθεσμίας που ορίζεται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων για τις περιπτώσεις υποδομών που συνιστούν κρατική ενίσχυση, διαπιστωθεί οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

- α) παύση ή μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιφέρειας επιπέδου NUTS 2 στην οποία έλαβε στήριξη
- β) αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε εταιρεία ή δημόσιο φορέα αδικαιολόγητο πλεονέκτημα
- γ) ουσιαστική μεταβολή η οποία επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης και θα μπορούσε να υπονομεύσει τους αρχικούς της στόχους.

Αυτές οι δεσμεύσεις/ υποχρεώσεις του δικαιούχου ή του φορέα που έχει την ευθύνη της λειτουργίας της υποδομής, καθώς και η προβλεπόμενη διάρκεια τήρησής τους καταγράφεται στην *Απόφαση Ένταξης (Υποχρεώσεις Δικαιούχων)* ή/ και στην *Απόφαση Ολοκλήρωσης της πράξης*.

Η επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων που έχει ο δικαιούχος μετά την ολοκλήρωση της πράξης ή ο φορέας που αναλαμβάνει της υποχρεώσεις αυτές, πραγματοποιείται με ευθύνη της αρμόδιας ΔΑ του Προγράμματος ή του φορέα ο οποίος αναλαμβάνει τις οικείες αρμοδιότητες της ΔΑ. Στις περιπτώσεις που η διαχείριση της πράξης έχει εκχωρηθεί σε Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ), η επαλήθευση πραγματοποιείται με ευθύνη του ΕΦ εφόσον προβλέπεται στην σχετική πράξη εκχώρησης αρμοδιοτήτων (ΥΑ/ ΚΥΑ) και η τελευταία παραμένει σε ισχύ.

4.2 Κατάρτιση Προγράμματος επαληθεύσεων τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων (που απορρέουν από το άρθρο 65 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060)

Η ΔΑ/ΕΦ καταρτίζει πρόγραμμα των επαληθεύσεων τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων ετησίως και μέχρι την παρέλευση πενταετίας από την ημερομηνία της τελευταίας πληρωμής επιλέξιμης δαπάνης από το δικαιούχο, είτε από την ημερομηνία τελευταίας πληρωμής της δημόσιας συνεισφοράς στο δικαιούχο, όποια είναι μεταγενέστερη. Κατ' εξαίρεση, σε περιπτώσεις πράξεων που οι δαπάνες είναι βάσει επιλογών μοναδιαίου κόστους (unit cost) ή κατ' αποκοπή ποσού (lump sum), ως ημερομηνία έναρξης τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων ορίζεται είτε η ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου, είτε η ημερομηνία τελευταίας πληρωμής της δημόσιας συνεισφοράς στο δικαιούχο, όποια είναι μεταγενέστερη.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δείγμα του πληθυσμού των ολοκληρωμένων πράξεων οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας και το οποίο προσδιορίζεται βάσει ειδικότερων οδηγιών.

Το ετήσιο πρόγραμμα δύναται να αναθεωρείται κατά τη διάρκεια του έτους, προκειμένου να συμπεριληφθούν στον προγραμματισμό πράξεις για τις οποίες περιέρχονται σε γνώση της ΔΑ/ ΕΦ με οποιοδήποτε τρόπο, πληροφορίες σχετικές με πιθανή μη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων (π.χ. καταγγελίες, δημοσιεύματα). Η επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των πράξεων αυτών γίνεται επιπροσθέτως του αρχικού δείγματος και κατά χρονική προτεραιότητα.

Το πρόγραμμα επαληθεύσεων τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων εγκρίνεται από τον/την Προϊστάμενο/μήνη της ΔΑ/ ΕΦ και αρχειοθετείται με ευθύνη της ΔΑ/ ΕΦ.

4.3 Διενέργεια Επαλήθευσης - Σύνταξη Έκθεσης

Η ΔΑ/ ΕΦ ενημερώνει τους δικαιούχους ή τους φορείς λειτουργίας των πράξεων που έχουν συμπεριληφθεί στο ετήσιο πρόγραμμα να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα για την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

Τα στοιχεία που υποβάλλουν οι δικαιούχοι επαληθεύονται διοικητικά στο σύνολό τους. Όπου είναι δυνατόν, μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του δικαιούχου.

Με την ολοκλήρωση της διοικητικής επαλήθευσης των πράξεων του ετήσιου προγράμματος, η ΔΑ/ ΕΦ επιλέγει τις πράξεις για τις οποίες η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων θα επαληθευτεί και επιτοπίως. Η επιλογή γίνεται με βάση σχετικές οδηγίες. Στην περίπτωση επιλογής επιτόπιας επαλήθευσης μιας πράξης, η αρμόδια Μονάδα της ΔΑ/ ΕΦ εισηγείται τον ορισμό οργάνου επαλήθευσης.

Τα αποτελέσματα της διοικητικής ή/ και επιτόπιας επαλήθευσης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων αποτυπώνονται στο Έντυπο *E.II.12_1: Έκθεση Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων*.

Η Έκθεση συντάσσεται εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την ολοκλήρωση της επαλήθευσης.

Ανάλογα με τον εντοπισμό ή μη, ευρημάτων κατά την επαλήθευση, η διαδικασία ακολουθεί διαφορετική ροή (βλ. ενότητες 4.5 και 4.4 αντίστοιχα).

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που η παρατυπία συνίσταται στη διακοπή μιας παραγωγικής δραστηριότητας εξαιτίας μη δόλιας πτώχευσης, δεν επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση και ακολουθείται η ροή της ενότητας 4.4.

4.4 Μη εντοπισμός ευρημάτων

Σε περίπτωση που η *Έκθεση Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων* δεν περιλαμβάνει εύρημα, καθίσταται οριστική. Εγκρίνεται από τον/ην Προϊστάμενο/νη της ΔΑ/ΕΦ και κοινοποιείται μέσω του ΟΠΣ στον δικαιούχο εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή της.

4.5 Εντοπισμός Ευρημάτων

4.5.1 Προσωρινή Έκθεση Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων

Εφόσον η *Έκθεση Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων* περιλαμβάνει εύρημα είναι προσωρινή.

Πιο συγκεκριμένα, όταν κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία λόγω μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς να υπάρχει πλέον η δυνατότητα τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, αυτή αναφέρεται στην προσωρινή *Έκθεση Επαλήθευσης* με κατάλληλη τεκμηρίωση και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση για το αχρεωστήτως ή παρانونώς καταβληθέν ποσό, το οποίο θα πρέπει να είναι αναλογικό προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις. Επιπλέον, προτείνεται και ανάκτηση ή μείωση ορίου πληρωμών για το αχρεωστήτως ή παρانونώς καταβληθέν ποσό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 42 του ν. 4914/2022.

Η προσωρινή *Έκθεση Επαλήθευσης* εγκρίνεται από τον/ην Προϊστάμενο/νη της ΔΑ/ΕΦ και κοινοποιείται μέσω του ΟΠΣ στον δικαιούχο εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή της, ώστε ο δικαιούχος να διατυπώσει τυχόν αντιρρήσεις του.

4.5.2 Διαδικασία αντιρρήσεων, οριστικοποίηση και κοινοποίηση Έκθεσης

Ο δικαιούχος δύναται να υποβάλει, στην αρμόδια ΔΑ/ΕΦ που διενήργησε την επαλήθευση, εγγράφως τις αντιρρήσεις του, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή της προσωρινής *Έκθεσης Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων*.

Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τη ΔΑ/ΕΦ που διενήργησε την επαλήθευση εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους.

Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας υποβολής των αντιρρήσεων, η *Έκθεση* οριστικοποιείται.

- Όταν η οριστική *Έκθεση* δεν προτείνει δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση/μείωση ορίου πληρωμών, εγκρίνεται από τον τον/ην Προϊστάμενο/νη της αρμόδιας ΔΑ/ΕΦ, και κοινοποιείται μέσω ΟΠΣ στον δικαιούχο.
- Όταν η οριστική *Έκθεση* προτείνει δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση/ μείωση ορίου πληρωμών, εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 της ΚΥΑ Δημοσιονομικών Διορθώσεων (εφεξής ΚΥΑ). Κοινοποιείται στον δικαιούχο μέσω ΟΠΣ εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή της, στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων», καθώς και στην αρμόδια ΔΑ, εφόσον ο φορέας διαχείρισης είναι Ενδιάμεσος Φορέας.

Με την έγκριση της οριστικής *Έκθεσης* από το ως ανωτέρω αρμόδιο όργανο, η ΔΑ/ΕΦ συντάσσει *Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων (Ε.2) κατηγορίας 1_Α*, μέσω του οποίου καταχωρίζει στο ΟΠΣ, εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την έγκριση, το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρισθεί.

Η ανακοίνωση παρατυπιών στην ΕΕ γίνεται κατά τα προβλεπόμενα στη Διαδικασία «ΔΙΙΙ_3: Αναφορά Παρατυπιών στην ΕΕ».

Για μείωση ορίου πληρωμών ακολουθείται η ροή της ενότητας 4.5 και για ανάκτηση η ροή της ενότητας 4.6.

4.6 Μείωση ορίου πληρωμών

Στην περίπτωση που σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην οριστική Έκθεση Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων προβλέπεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάλογη μείωση ορίου πληρωμών, εκδίδεται, από το αρμόδιο όργανο του άρθρου 8 της ΚΥΑ, *Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Μείωσης Ορίου Πληρωμών (Ε.3_α)*. Η Απόφαση κοινοποιείται στον δικαιούχο, στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» καθώς και στην αρμόδια Διαχειριστική Αρχή, εφόσον η απόφαση εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του Ενδιάμεσου Φορέα.

4.7 Ανάκτηση

Στην περίπτωση που στην οριστική Έκθεση Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων προβλέπεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, ο δικαιούχος δύναται να επιστρέψει οικειοθελώς, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της οριστικής Έκθεσης, το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό στον λογαριασμό «ΠΔΕ Αδιάθετα Υπόλοιπα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών» που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, με την αναγραφή του Αναλυτικού Λογαριασμού Εσόδων (ΑΛΕ) δημοσιονομικών διορθώσεων και του ευαρίθμου της πράξης. Για τον σκοπό αυτό, η οριστική Έκθεση περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ενάριθμο της πράξης, τα στοιχεία ταυτοποίησης του υπόχρεου φορέα, το ποσό της επιστροφής, τον ΑΛΕ και την ως άνω προθεσμία.

Ο δικαιούχος ενημερώνει τη ΔΑ/ΕΦ για την καταβολή του ποσού, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, με την προσκόμιση σε αυτήν των στοιχείων τεκμηρίωσης του καταβληθέντος ποσού.

Εφόσον δεν επιστραφεί το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό εντός της προθεσμίας, η ΔΑ/ΕΦ εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του άρθρου 8 της ΚΥΑ την έκδοση *Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης (Ε.3_β)* και ενεργοποιείται η *Διαδικασία ΔΙΙΙ_2: Ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών*.

Η *Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης*, που αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους, κοινοποιείται στον δικαιούχο, στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων», καθώς και στην αρμόδια Διαχειριστική Αρχή εφόσον η απόφαση εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του ΕΦ.

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΑΠΑΤΗΣ

Στην περίπτωση που στο πλαίσιο της επαλήθευσης, η ΔΑ/ ΕΦ εντοπίζει παρατυπία που κρίνει ότι ενέχει ένδειξη απάτης, ενεργοποιείται και η Διαδικασία: *ΔVΙΙΙ_2: Εξέταση ενδείξεων απάτης και αναφορά υπονοιών απάτης*.

5. Σχετικά έντυπα

Κωδικός	Περιγραφή
Ε.ΙΙ.12_1	Έκθεση Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων

Στη Διαδικασία αυτή, δύναται να χρησιμοποιηθούν τα τυποποιημένα έντυπα:

Κωδικός	Περιγραφή
Ε.3_α	Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Μείωσης Ορίου Πληρωμών
Ε.3_β	Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης
Ε.2	Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων (ΔΚΔ)